

UZASADNIENIE

I. Obecny stan prawny, cel i potrzeba regulacji oraz oczekiwane skutki nowelizacji

Zgodnie z obecnym brzmieniem ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o Funduszu Transformacji Województwa Śląskiego Spółce Akcyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1386 i 1473), dalej „ustawa” do realizacji zadań publicznych Fundusz Transformacji Województwa Śląskiego S.A. z siedzibą w Katowicach, dalej „Fundusz”, może wykorzystywać szeroki katalog środków zbliżonych do instrumentów, którymi posługuje się Polski Fundusz Rozwoju S.A. Do tych instrumentów należy m.in. możliwość realizacji rządowych programów udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego, emisja obligacji, udzielanie pożyczek, gwarancji i poręczeń, obejmowanie lub nabywanie udziałów i akcji w spółkach, nabywanie warrantów subskrypcyjnych lub obligacji oraz przystępowanie do spółek osobowych. Fundusz może udzielać wsparcia przedsiębiorcom, w tym w ramach rządowych programów, także spoza województwa śląskiego, z tym, że efekt takiego wsparcia musi służyć realizacji transformacji województwa śląskiego. Fundusz realizuje zarówno zadania o charakterze inwestycyjnym, jak i zadania z zakresu wspierania kształcenia, cyfryzacji i promocji regionu. Na realizację zadań publicznych Fundusz może przekazywać środki z kapitału zakładowego oraz środki, które mogą stanowić przychody Funduszu.

Część przepisów aktualnie obowiązującej ustawy zawiera jednak szereg niedoprecyzowanych regulacji, które wymagają korekty. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy nie pozwalają Funduszowi na działanie zgodne z praktyką biznesową. Skutkiem aktualnego stanu prawnego jest konieczność realizacji działań od podstaw (od przygotowania Strategii i poddania jej pod konsultacje społeczne), co już spowodowało opóźnienie w rozpoczęciu działalności merytorycznej Funduszu o ok. 1,5 roku. Reasumując, aktualny stan prawny utrudnia działania zarządcze i operacyjne.

Głównym celem wprowadzenia proponowanych zmian do ustawy jest umożliwienie rozpoczęcia działalności merytorycznej Funduszu. Podstawowym założeniem projektowanych zmian jest doprecyzowanie procesu przygotowania i realizacji Strategii, wskazanie konkretnych terminów realizacji działań, zobowiązanie do przygotowania programów wsparcia na podstawie klarownych i transparentnych zasad. Strategia powinna być podstawą realizacji programów i projektów, dlatego celem projektowanych przepisów jest umożliwienie jej przygotowania i przyjęcia przed wydatkowaniem środków, a nie – jak to jest w obecnym stanie prawnym – po dokapitalizowaniu Funduszu. Ponadto, ustawa w obecnym brzmieniu nie określa tak istotnych dla funkcjonowania Funduszu kwestii, jak ścieżka postępowania w przypadku negatywnego zaopiniowania przez radę nadzorczą przedstawionego przez zarząd projektu Strategii. Obecny stan prawny nie precyzuje terminów dokonywania uzgodnień przez właściwych ministrów projektów programów wsparcia. Poza tym, przepisy o programach wsparcia tworzonych przez Fundusz na podstawie Strategii są w obecnym stanie prawnym

nieprecyzyjne i niepełne, co będzie rodzić problemy na etapie wdrażania tych programów i ogłaszania konkursów na dofinansowanie. Wskazane zmiany wzorowane na systemie wydatkowania środków publicznych w Polsce pozwolą na zwiększenie transparentności i rzetelności wydatkowania środków publicznych.

W opisanym zakresie projektowane zmiany będą też służyć sprawniejszej realizacji umowy społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego z dnia 28 maja 2021 r. społecznej. Konieczne jest realizowanie procesów transformacji z udziałem szerszego grona interesariuszy, zwłaszcza tych odpowiedzialnych za edukację, naukę czy samorządy, aby móc realizować projekty, które przyspieszą i udrożnią powstawanie nowych miejsc pracy w miejsce wygaszanych miejsc pracy. Zwiększenie grona interesariuszy pozwoli jednocześnie na realizację projektów partnerskich zwłaszcza w obszarze nowych technologii np. wychwytywania CO₂, czy wykorzystania metanu, co jest istotnym elementem umowy społecznej. Z uwagi na powyższe, aby wypełnić zobowiązania wynikające z pkt III, koniecznym jest przyjęcie projektowanej nowelizacji ustawy.

Oczekiwanym efektem wejścia w życie projektowanych regulacji będzie przyjęta Strategia Funduszu, na podstawie której będzie możliwe opracowanie programów wsparcia oraz programu okołogórniczego, w tym wyłonienie nowych projektów inwestycyjnych, zgodnych ze Strategią, co w tej sytuacji będzie zgodne z trybem przewidzianym ustawą.

Zlikwidowane zostaną również wątpliwości wynikające z obecnej nieprecyzyjnej terminologii odnośnie tego, jakie podmioty i działania mogą być wspierane przez Fundusz.

Ponadto, możliwym stanie się opracowanie i wdrożenie programów wsparcia oraz programu okołogórniczego, których procedury konkursowe będą transparentne i obiektywnie weryfikowalne, wskutek doprecyzowania regulacji ustawy.

II. Zakres projektowanych zmian

1) doprecyzowanie niejasnych i nieprecyzyjnych regulacji, w tym w zakresie celu działania Funduszu, skąd usunięto nieprecyzyjne określenie „podmiotów” i ogólne pojęcie działalności gospodarczej; w to miejsce wprowadzono jednoznaczne stwierdzenie, iż celem działania Funduszu jest wspieranie procesu transformacji województwa śląskiego w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom wygaszania działalności górniczej związanej z wydobywaniem węgla kamiennego, występujących na terytorium województwa śląskiego lub poza jego terytorium;

2) doprecyzowanie trybu przyjmowania, konsultacji, opiniowania i uzgadniania Strategii – wprowadzono termin, w jakim rada nadzorcza wydaje opinię o projekcie Strategii oraz terminy procedowania przez obydwie organy spółki w sytuacji, gdy opinia rady nadzorczej jest negatywna; ponadto dokonano zmiany polegającej na przekazaniu przez zarząd projektu Strategii ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w celu uzgodnienia, dopiero po wydaniu pozytywnej opinii przez radę nadzorczą Funduszu; wprowadzono także termin, w jakim minister właściwy do spraw finansów publicznych powinien wyrazić stanowisko w zakresie projektu Strategii (uzgodnić dokument bądź odmówić jego uzgodnienia);

3) doprecyzowanie przepisów dotyczących programów wsparcia oraz programu okołogórniczego – usunięto ograniczenie, zgodnie z którym jedynie przedsiębiorcy mogą być objęci programem okołogórnicznym; w przypadku programu wsparcia, który jest opracowywany przez Fundusz – wprowadzono analogicznie jak przy Strategii termin, w jakim rada nadzorcza wydaje opinię oraz terminy procedowania przez obydwie organy, gdy opinia rady nadzorczej jest negatywna; ponadto, dokonano zmiany polegającej na przekazaniu przez zarząd projektu programu ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz ministrowi właściwemu ze względu na zakres merytoryczny programu w celu uzgodnienia, dopiero po wydaniu pozytywnej opinii przez radę nadzorczą; wprowadzono także termin, w jakim minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz minister właściwy ze względu na zakres merytoryczny programu powinni wyrazić stanowisko w zakresie projektu programu (uzgodnić dokument bądź odmówić jego uzgodnienia); ponadto, doprecyzowano zakresy obydwu programów (programów wsparcia i programu okołogórniczego) pod kątem procedury wyboru projektów, kontroli ich późniejszej realizacji oraz określenia ich finansowania.

Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący.